

Spis treści

Wprowadzenie	15
 Część I. Prawo administracyjne i administracja publiczna	
– uwagi wprowadzające	19
 Rozdział 1. Pojęcie prawa administracyjnego – europejskiego i unijnego (<i>Lidia Klat-Wertelecka</i>)	21
 Rozdział 2. Europejskie prawo administracyjne a inne gałęzie prawa (<i>Lidia Klat-Wertelecka</i>)	31
 Rozdział 3. Pojęcie i funkcje administracji publicznej (<i>Jowanka Jakubek-Lalik</i>)	43
3.1. Pojęcie administracji publicznej	45
3.2. Pojęcie funkcji administracji – sfer zarządzania publicznego	47
3.2.1. Sfera porządkowo-reglamentacyjna (policja administracyjna)	49
3.2.2. Administracja świadcząca	51
3.2.3. Administracja zarządzająca majątkiem publicznym	53
3.2.4. Zarządzanie rozwojem	54
3.3. Pozostałe funkcje administracji	58
3.4. Podsumowanie	59
 Część II. Unijna przestrzeń administracyjna	61
 Rozdział 1. Wprowadzenie do systemu instytucjonalnego unijnego prawa administracyjnego (<i>Dobrochna Bach-Golecka</i>)	63
1.1. Uwagi wprowadzające	64

1.2. Komisja Europejska jako instytucja unijnego systemu administracyjnego	66
--	----

Rozdział 2. Krajowa administracja publiczna w warunkach członkostwa w Unii Europejskiej (*Jowanka Jakubek-Lalik*) 71

2.1. Konsekwencje członkostwa w Unii Europejskiej dla administracji krajowej	73
2.2. Krajowa administracja jako adresatka polityk Unii Europejskiej	76
2.3. Krajowa administracja jako uczestniczka unijnych procesów decyzyjnych	78
2.4. Współpraca administracji krajowej z podmiotami zewnętrznymi	81
2.5. Podsumowanie	82

Rozdział 3. Podział kompetencji Unii Europejskiej a implementacja prawa pochodnego (*Jędrzej Maśnicki*) 85

3.1. Podział kompetencji między Unię Europejską a państwa członkowskie	87
3.2. Klasyfikacja kompetencji Unii Europejskiej	90
3.3. Podział kompetencji a dzielone wykonywanie prawa Unii Europejskiej	95
3.4. Kryteria implementacji w świetle podziału kompetencji Unii Europejskiej	96
3.5. Zakończenie	100

Rozdział 4. Sieci administracyjne w Unii Europejskiej (*Jerzy Supernat*) 101

Rozdział 5. Wzajemna uznawalność aktów administracyjnych (*Barbara Kowalczyk, Ewelina Tomczak*) 113

Część III. Stanowienie i wykonywanie europejskiego prawa administracyjnego 123

Rozdział 1. Prawne formy działania w unijnym prawie administracyjnym (*Barbara Kowalczyk*) 125

1.1. Pojęcie i klasyfikacja prawnych form działania administracji unijnej	125
---	-----

1.2. Jednostronne akty (czynności) generalne i abstrakcyjne	129
1.3. Jednostronne akty (czynności) indywidualne i konkretne	134
1.4. Porozumienia i umowy	137
1.5. Czynności faktyczne	142

Rozdział 2. Scentralizowane zarządzanie w integracji europejskiej (*Dobrochna Bach-Golecka*) 143

Rozdział 3. Zarządzanie dzielone (*Dobrochna Bach-Golecka*) ... 149

3.1. Procesy komitologiczne – działania na pograniczu ustawodawstwa i władzy wykonawczej (<i>Robert Grzeszczak</i>)	157
3.2. Agencje Unii Europejskiej (<i>Marek Zieliński</i>)	163
3.2.1. Pojęcie agencji unijnych i ich klasyfikacja	163
3.2.2. Agencje zdecentralizowane Unii Europejskiej	166
3.2.3. Agencje wykonawcze Unii Europejskiej	172
3.2.4. Podsumowanie	174
3.3. Współpraca instytucji Unii z partnerami społecznymi (<i>Dobrochna Bach-Golecka</i>)	175

Rozdział 4. Otwarta metoda koordynacji (*Aleksandra Szczerba-Zawada*) 181

4.1. Uwagi wprowadzające	181
4.2. Otwarta metoda koordynacji jako tryb decyzyjny Unii Europejskiej	183
4.2.1. Otwarta Metoda koordynacji w wybranych unijnych politykach	184
4.2.1.1. Polityka gospodarcza	184
4.2.1.2. Zatrudnienie	185
4.2.1.3. Polityka społeczna	186
4.3. Otwarta metoda koordynacji a system władzy Unii Europejskiej	188

Rozdział 5. *Good governance* – koncepcja dobrych rządów w Unii Europejskiej (*Robert Grzeszczak*) 191

5.1. Uwagi wprowadzające	192
5.2. Władza rządów	193
5.3. Koncepcja <i>good governance</i>	194

5.4. Koncepcja dobrych rządów w Unii Europejskiej i relewantne dokumenty unijne	197
5.5. Program poprawy stanowienia prawa Unii Europejskiej	199

Rozdział 6. Koncepcja wielopoziomowego rządzenia (Robert Grzeszczak)	201
---	------------

Część IV. Zasady ogólne materialnego europejskiego prawa administracyjnego	205
---	------------

Rozdział 1. Zasada rządów prawa (Aleksandra Szczerba-Zawada)	207
---	------------

Rozdział 2. Zasada pewności prawa i ochrony uzasadnionych oczekiwań (Łukasz Prus)	213
--	------------

Rozdział 3. Prawo do dobrej administracji (Kamila Milecka)	221
--	------------

3.1. Wprowadzenie	222
3.2. Proces kształtowania prawa do dobrej administracji w systemie prawnym Unii Europejskiej	223
3.3. Podstawa prawna	224
3.4. Status prawny	226
3.5. Zakres podmiotowy prawa do dobrej administracji	229
3.5.1. Podmioty uprawnione	229
3.5.2. Podmioty zobowiązane	230
3.6. Zakres przedmiotowy prawa do dobrej administracji	231
3.6.1. Prawo do bezstronnego rozpatrzenia sprawy	231
3.6.2. Prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy	232
3.6.3. Prawo rozpatrzenia sprawy w rozsądnym terminie	234
3.6.4. Prawo do bycia wysłuchanym	235
3.6.5. Prawo dostępu do akt sprawy	235
3.6.6. Obowiązek uzasadnienia decyzji	237
3.6.7. Prawo zwracania się do instytucji i organów w jednym z języków traktatowych	238

Rozdział 4. Zasada pomocniczości (Magdalena Słok-Wódkowska)	241
--	------------

Rozdział 5. Zasada proporcjonalności (Paweł Wajda) 249**Rozdział 6. Zasady bezpośredniego stosowania i skutku bezpośredniego, skutku pośredniego, oraz pierwszeństwa prawa Unii Europejskiej (Robert Grzeszczak) 259**

- 6.1. Uwagi wprowadzające – znaczenie zasad 259
- 6.2. Zasada bezpośredniego stosowania i skutku bezpośredniego prawa Unii Europejskiej 260
- 6.3. Zasada skutku pośredniego prawa Unii Europejskiej 263
- 6.4. Zasada pierwszeństwa 264
- 6.5. Zasada pierwszeństwa a zakres obowiązków organów administracyjnych 267

Część V. Zasady ogólne europejskiego prawa administracyjnego procesowego (Joanna Wegner-Kowalska) 271

- 1. Pojęcie europejskiego prawa administracyjnego procesowego 274
- 2. Ogólne zasady prawa w ujęciu teoretycznoprawnym 278
- 3. Katalog zasad ogólnych procesowego administracyjnego prawa europejskiego 280
 - 3.1. Zasada praworządności formalnej (legalizmu) 281
 - 3.2. Prawo do wysłuchania 282
 - 3.3. Prawo do korzystania z pomocy pełnomocnika 284
 - 3.4. Zasada bezstronności 287
 - 3.5. Zasada dostępu do informacji urzędowej 288
 - 3.6. Zasada rozpatrywania spraw przez administrację w rozsądnym terminie 289
 - 3.7. Zasada uzasadnienia podjętego rozstrzygnięcia 290
 - 3.8. Zasada pouczenia strony o przysługujących jej środkach zaskarżenia 292
 - 3.9. Zasada równego traktowania (niedyskryminacji) 292
 - 3.10. Zasada zaufania 295

Część VI. Europeizacja krajowego prawa administracyjnego 297**Rozdział 1. Pojęcie europeizacji prawa (Robert Grzeszczak) 299**

Rozdział 2. Wpływ prawa Unii Europejskiej na materialne prawo administracyjne państw członkowskich (Przemysław Florjanowicz-Błachut)	305
2.1. Uwagi wstępne	307
2.2. Przykłady oddziaływania prawa Unii Europejskiej na krajowe materialne prawo administracyjne	313
2.2.1. Prawo celne	313
2.2.2. Prawo podatkowe	316
2.2.3. Prawo ochrony danych osobowych	320
2.2.4. Prawo ochrony środowiska	322
2.2.5. Inne dziedziny „zeuropeizowanego” materialnego prawa administracyjnego	328
2.3. Uwagi końcowe	331
 Rozdział 3. Wpływ prawa Unii Europejskiej na proceduralne prawo administracyjne państw członkowskich	 333
3.1. Autonomia proceduralna i instytucjonalna państw członkowskich a unijny standard postępowania administracyjnego (<i>Michał Krajewski</i>)	334
3.2. Wzruszanie ostatecznych decyzji administracyjnych niezgodnych z prawem Unii Europejskiej (<i>Magdalena Gniadzik</i>)	342
3.2.1. Wprowadzenie	342
3.2.2. Obowiązek wzruszenie decyzji wynikający z kryteriów równoważności i skuteczności	343
3.2.3. Mechanizm <i>Kühne & Heitz</i>	344
3.2.3.1. Posiadanie przez organ państwa członkowskiego kompetencji do ponownej weryfikacji ostatecznej decyzji administracyjnej	346
3.2.3.2. Decyzja stała się ostateczny w wyniku wyroku sądu krajowego orzekającego w ostatniej instancji	347
3.2.3.3. Naruszenie obowiązku skierowania pytania prejudycjalnego i w konsekwencji dokonanie błędnej wykładni prawa unijnego	348
3.2.3.4. Złożenie odpowiedniego wniosku przez stronę	348
3.2.4. Wzruszanie decyzji naruszających prawa podstawowe lub podstawowe swobody	349
3.2.5. Niestosowanie ostatecznych decyzji administracyjnych naruszających prawo Unii Europejskiej	351

Część VII. Stosowanie i kontrola wykonywania europejskiego prawa administracyjnego w krajowych porządkach prawnych 353

Rozdział 1. Stosowanie europejskiego prawa administracyjnego przez krajowe organy administracji publicznej i sądy administracyjne 355

- 1.1. Stosowanie prawa Unii Europejskiej przez organy administracji publicznej (*Artur Szmigielski*) 357
 - 1.1.1. Model administracji zdecentralizowanej 357
 - 1.1.2. Wykonywanie a stosowanie prawa Unii 361
 - 1.1.3. Efektywność jako zasada działania organów administracji publicznej 364
- 1.2. Skutki wadliwego stosowania prawa europejskiego przez krajowe organy administracyjne (*Tomasz Klemt*) 370
 - 1.2.1. Rola sądu krajowego w wykonywaniu prawa Unii Europejskiej 372
 - 1.2.2. Wpływ wadliwego stosowania prawa europejskiego na decyzje administracyjne 374
 - 1.2.3. Wpływ wadliwego stosowania prawa europejskiego na orzeczenia sądów państw członkowskich 378
 - 1.2.4. Odpowiedzialność odszkodowawcza wobec jednostek 381

Rozdział 2. Wykładnia prawa unijnego przez organy i sądy administracyjne (*Jacek Jaśkiewicz*) 385

- 2.1. Wykładnia jako element procesu stosowania prawa unijnego 386
- 2.2. Potrzeba harmonizacji wykładni prawa unijnego a wzorce krajowe 388
- 2.3. Operatywność wykładni prawa unijnego 391
- 2.4. Trybunalska wykładnia prawa Unii Europejskiej 393
- 2.5. Zasady wykładni prawa unijnego 394
- 2.6. Wielojęzyczność, autonomia pojęciowa oraz równoważność tekstów prawa unijnego 397
- 2.7. Wykładnia prawa unijnego w praktyce organów i sądów administracyjnych 399

Rozdział 3. Sankcje w prawie administracyjnym Unii Europejskiej (*Lidia Klat-Wertelecka*) 403

- 3.1. Pojęcie sankcji administracyjnej 404

3.2. Zakres stosowania sankcji w europejskim prawie administracyjnym	410
3.3. Zasada proporcjonalności w stosowaniu sankcji administracyjnych	421

Część VIII. Wybrane problemy części szczegółowej europejskiego prawa administracyjnego 425

Rozdział 1. Cyfryzacja administracji XXI wieku – *eGovernment* – proces tworzenia europejskiej przestrzeni informacyjnej (Anna Kańczyk) 427

1.1. Pytanie o administrację w XXI wieku	428
1.2. <i>eGovernment</i> – administracja elektroniczna. Problemy definicyjne	429
1.3. Rola społeczeństwa informacyjnego w kształtowaniu administracji elektronicznej	434
1.4. Europejska przestrzeń informacyjna	437

Rozdział 2. Wspólny europejski system azylowy (Barbara Kowalczyk) 443

2.1. Prawo azylowe jako przedmiot europejskiego prawa administracyjnego	443
2.2. Początki wspólnej przestrzeni prawnej w dziedzinie ochrony cudzoziemców	445
2.3. Traktatowe podstawy WESA	446
2.4. Wewnętrzny wymiar WESA	448
2.5. Zewnętrzny wymiar WESA	454
2.6. Organizacyjny aspekt WESA	457
2.7. Podsumowanie	461